HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז דאמר[ה] רבי יוחנן משום רבי שמעון בן [ג]יוחי כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר אמר ר' יצחק בן זעירא ואיתימא שמעון נזירא מאי קראה [1]וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים כבמר של ענבים מה כומר של ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפיהם בעוה"ז שפתותיהם דובבות בקבר: אחד בן ט' שנים וכו': ורמינהו [א]בן [ב]עשרים שנה שלא הביא שתי שערות יביאו ראיה שהוא בן עשרים והוא הסרים לא חולין ולא מייבם בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות יביאו ראיה שהיא בת עשרים והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת הא אתמר עלה א"ר שמואל בר יצחק אמר רב [ג]והוא שנולדו לו סימני סרים אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא הסרים שמע מינה וכי לא נולדו לו סימני סרים עד כמה תני דבי רבי חייא [ד]עד רוב שנותיו כי אתו לקמיה [ז]דרבא אי כחוש אמר להו זילו אבריוהו ואי בריא אמר להו זילו אכחשוהו דהני סימנין [ח]זמנין [ט]דנתרי מחמת בחישותא וזמנין דנתרי מחמת בריותא:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין [י]על האנוסה ועל המפותה [כ]האונס והמפתה על הנשואה חייב [יא]נושא [יב]אדם אנוסת אביו ומפותת אביו אנוסת בנו ומפותת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו: **גמ'** תנינא להא דת"ר אנס אשה מותר לישא אשה אסור לישא בתה ורמינהו [יג]הנטען מן האשה אסור באמה ובבתה ואחותה [יד]מדרבנן וכל היכא דאיכא איסורא מדרבנן תני נושאין לכתחלה כי תנן מתניתין [טו]לאחר מיתה מנא הני מילי דת"ר בכולן נאמר שביבה וכאן נאמר קיחה לומר לך דרך ליקוחין אסרה תורה א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה גבי אחותו דכתיב [2]איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הכי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שביבה שרי א"ל ליקוחין כתיבי בתורה סתם הראוי לקיחה קיחה הראוי לשביבה שביבה רבא אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא [טז]כתיב [3]ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה בידה ובת בתה דידה גלי וכתיב [4]ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בנשואין איפוך אנא עריות שאר כתיב בהו בנשואין איכא שאר באונסין ליכא שאר: רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וכו': אמר רב גידל אמר רב מאי [יז]טעמא דרבי יהודה דכתיב [5]לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו כנף אביו לא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב [יח] דכתיב מעיליה דקרא [6]ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה כדקאמרת השתא דלא סמיך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחר מיתה

שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז. שיהיו שפתי נעות בקבר כחילו מני מי: **דובבות.** נעות לשון [י]דבר שמרמים ומנענן: **כומר.** כלי שמניחין בו ענבים עד שמתממין ויינו נוח לנתק כמו מכמר בישרת לתמיד נשמט (פסחים נח.): **דובב.** היין רומס ונע ויוצא למעלה. **דובב פריט"ר:** **לא חולן ולא מייבם.** דלמו כר חוקומי סם לאחיו הוה, תלמא כגדול מסיב ולא תמריון קטן הוה ויממיגו לו: **והוא שנולדו לו.** הא דקתני דחסרניו ליה כגדול כגון שנולדו לו סימני סרים דמוכחא מילתא דהאי דלא מייתי משום דסרים הוה לבבל כל כמה דלא חזינן ביה סימני סרים תלינן ביה קטנות ומייתינן דלמא אמו: **עד כמה.** מידון דקטן: **כי אתו לקמיה דרבא.** בן כ' שלא הביא למבדק אי משום קטנות אי משום סרילות: **אבריוהו.** האכילוהו והשקוהו עד שיהא בריא ושמן:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה. לאחר שאנס ופתה את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה: **ר' יהודה אוסר הוא.** בגמרא מפרש טעמא: **גמ' הנטען.** האומר ויש עליו קול: **מדרבנן.** משום גזירה שמא לאחר שישא את בתה יזנה עם האנוסה והוה לוקה ומפתה על האנוסה: **תני נושאין לכתחלה.** בתמיה: **לאחר מיתה.** שהמפתה והמפותה דמו ליכא למגזר מידי: **כלומר נאמר שביבה.** בכל עריות בפרשה קדושים תהיו בכלתו ודודתו בזכור ובבהמה: **וקיחה.** בשאר ואמה ובקרובות האסורות לו מחמת אנוסו: **נאמר קיחה.** לשון כי יקח את האשה ואת אמה (ויקרא כ) ואשה אל אחותה לא תקח (שם יח): **דרך ליקוחין.** שהיתה האנוסה לקוחתו חייב על השניה כשבא עליה דבשניה ליכא למימר ליקוחין דהא לא תפסי בה קידושין: **הראוי לשביבה.** היכא דליכא למימר ליקוחין ממש: **ואיפוך אנא.** בת בנך דממעט לבת בנה בנאנוסתו משום דאיכא למגזר קרא לבת בנה ואע"ג דלאו מייתי בהאנוסה מוקמינן ליה: **לאחר מיתה.** שמת אביו דליכא לאו דיבמה לשוק ומוקמת קרא עליה בלאו דכנף הראוי לאביו ובלאו דלודתו: אח

רב מאי [יז]טעמא דרבי יהודה דכתיב [5]לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו כנף אביו שראה אביו לא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב [יח] דכתיב מעיליה דקרא [6]ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה כדקאמרת השתא דלא סמיך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחר מיתה

תום' חד מקמאי

נושאין על האנוסה הא דתנן גיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין פי' אסורים ליבם מדרבנן משום דמחלפי באשת אחיו מן האם ודוקא בשהן אחים מן האב (ולא) ומן האם אבל אחותה מן האב ולא מן האם שריא ואחים מן האב ומן האם נמי דאסיר ה"מ (בנים דאשה) [דווקא בנשים] דאנסוב לבתר דאתגייר אבל בנשים דאנסיב כשהוא עובד כוכבים לכ"ע שרי אפי' באחים מן האם והיכא דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה חייבים כרת משום אשת אח. תניא עובד כוכבים שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים אחות אב מן האם יוציא מן האב יקיים. אח מן האם יוציא מן האב רמ"א יוציא וחכ"א יקיים שהיה רמ"א כל ערוה שהיא משום שאר האם יוציא מן האב יקיים ומותר באשת אחיו ובאשת אחי אביו. ושאר כל הערויות מותרות לו לאחויי אשת אביו נשא אשה ובתה כונס [אחת] ומוציא [אחת] ולכתחלה לא יכנוס:

מוסף רש"י

שפתותיו דובבות. נעות, וכנתק הוא לו שדומה כמי (בכורות לא:). **יביאו ראיה שהוא בן עשרים.** מס ב"ד מגריכין מת היכמה לאנון ולייכם, יביאו קרובי היכמה ליה שהוא בן עשרים ומיפטר בלא מליכה ויבום (לעיל ט.). **והוא הסרים.** כלומר ונולדו בו סימני סרים, והכי מפרש בגמרא בפ' יוצא דופן (מז:) דאי לא נולדו בו סימני סרים אמאיזו לגיל מייתי משום קטנות הוא ומחזקינן ליה בקטן עד כמה שנותיו (לעיל ט.). לא חולץ ולא מייבם. פרש לאו בר מליכה דכתיב להקים לאחיו שם ביבמתו שם קטן שיגיע עולה ליבום אימו עולה לאחר מיתה (נדה מז:) וכל שאינו עולה ליבום אימו עולה לאחר מיתה (נדה מז:). **הדרן עלך האשה רבה**

נושאין על האנוסה ועל המפותה. לא נתנו קרובות אצל על האנוסה ועל המפותה לא לאחויי ולא לאחר מיתה (שם). **אנוסת בנו ומפותת בנו.** לאו דלמו הוא, לאחר כלה לגיל מקודשת ולחייב למופה (שם). **אסור באמה ובבתה** שלא נתפרש עליו עולמית לגיל אצל לאחויי, דכתיב ערות אצל לאחויי, ואצל מצמע ע"י מיתות דקדושין (לעיל ד.). **אנוסת בנו ומפותת אביו.** לאו דלמו הוא, לאחר כלה לגיל מקודשת ולחייב למופה (שם). **אסור באמה ובבתה** שלא נתפרש עליו עולמית לגיל אצל לאחויי, דכתיב ערות אצל לאחויי, ואצל מצמע ע"י מיתות דקדושין (לעיל ד.). **אנוסת בנו ומפותת אביו.** לאו דלמו הוא, לאחר כלה לגיל מקודשת ולחייב למופה (שם). **אסור באמה ובבתה** ואחותה. כדמפרש בעמא לקמן, אמל לאחר אצל לא אמה אי לא בתה מזנה זו עמו, ומזנות קמא לא הוה מיתסר בגמה ובקרובותיה, דקי"ל נשאין על האנוסה ועל המפותה, לאל אנוסת אמה ובתה ואחותה לאחר מיתה (שם ובכורות יא:). **השתא** הטעמא הכאנוסה עליו ככתב, דאמן האונס והמפתה על האנוסה מיב (לעיל כג.). **הא בת בנה דידה ובת בתה דידה.** אלא ילדה ממך, גלי וכתיב ערות אשה ובתה לא תגלה. משמע אין אילדה לגיס אחר (סנהדרין עה:). **כאן באונסין כאן בנשואין.** אם אנוסתך או מפותה לך היא לי אחר מיחסר על בתה אלא אם כן ממך היא, ואם אנסך היא אחר מיחסר אף על בת אילדה לגיס אחר (שם ובכורות יא:). **השתא דלא סמיך ליה.** דכתיב לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו, אלמא לא סמיך ליה (לעיל ד.).

מסורת הש"ס

ה) סנהדרין ל: ע"ש בכורות לג:, ג) [בסנהדרין ל: איתא יהודה כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה כו' וע"ש שם ובבכורות לג:], ג) ב"ב קנה: [לעיל פ. ולה מז:, ד) [בב"ב שם ובגיטין סח איתא רב חייא], ה) ע' חיטיב תוס' ב"ב קנה: ד"ה סבי גרים ר"ת כו'], ו) לעיל ד. ביכורים כח:, ז) לעיל סו. [תוספתא פ"ד], ח) לעיל כג., ט) [מכו.], י) לעיל ד. [מכו.], כ) [ויקרא כ], ל) ל"ל תאבר,

תורה אור השלם

1. וְחֵכֶךָ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים:
שיר השירים ז י
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִּרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחוֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא:
ויקרא כ יז
3. עֶרְוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ בַת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתֵךְ הֵנָּה: ויקרא יח י
4. עֶרְוַת אֵשֶׁת וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בִּנָּהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הוּא: ויקרא יח יז
5. לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה בְּנַף אָבִיו: דברים כג א
6. וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב כט

גליון הש"ס

תום' ד"ה עריות וכו' **ואי"ת דסבירא היא** וכו'. ע' לעיל ד' ב ע"ב תד"ה נתו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וממאי דבאנוסה כתיב דקרא מעיליה:

לעזי רש"י

פריט"ה [פרומי"ר]. להיות חסר מנוחה.